

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

มะลิสยาม

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
ประจำเดือนเมษายน ๒๕๖๕

- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Jasminum siamense* Craib
- ชื่อวงศ์ : OLEACEAE
- ชื่ออื่นๆ : ไช้ไก่ (เลย), ดอกเสี้ยว, มะลิเมา (ทั่วไป), มะลิวัลย์เถา (ภาคใต้), มะลิสยาม, เสี้ยวดิน (ภาคเหนือ), ไส้ไก่ (เลย)

ไม้พุ่มเตี้ย เป็นมะลิต้นเล็กที่สุด สูงเพียงประมาณ 20-40 เซนติเมตร บริเวณโคนมีเนื้อไม้ ต้นอ่อนมีขนประปราย ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามรูปรีหรือรูปใบหอก กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ปลายใบแหลมและมีติ่งหนามเล็ก โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบ แผ่นใบเกลี้ยงทั้ง 2 ด้าน ยกเว้นใบอ่อนมีขนประปรายบริเวณโคนเส้นกลางใบด้านล่าง เส้นแขนงใบมีประมาณ 3 คู่ ไม่มีตุ่มใบ ก้านใบยาว 0.2-0.5 เซนติเมตร มีขนสั้นประปราย ดอกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อ 1-3 ดอก ที่ปลายกิ่งหรือซอกใบ ก้านช่อดอกยาว 3-15 มิลลิเมตร ดอกมีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอดสั้น ยาว 2 มิลลิเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ รูปรี สีเขียว กว้าง 0.1-0.4 เซนติเมตร ยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร กลีบดอกเชื่อมติดกัน เป็นหลอดยาว 1-1.8 เซนติเมตร ปลายแยกเป็นแฉก กลีบดอกสีขาว รูปรีแคบ กว้าง 0.2-0.4 เซนติเมตร ยาว 1.2-2 เซนติเมตร ปลายกลีบแหลม กลีบดอกมี 9 กลีบ เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-3.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 2 อัน ติดที่หลอดของกลีบดอก เกสรเพศเมียรูปคล้ายถังไม้ป่องตรงกลาง ยาว 1 มิลลิเมตร ผลรูปทรงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.6-0.8 เซนติเมตร ผลคล้ายผลมะลิวัลย์ แต่ผลมะลิสยาม เมื่อแก่สีแดงหรือส้ม แต่ผลมะลิวัลย์เมื่อแก่สีดำ ออกดอกเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม ผลแก่เดือนมีนาคมถึงมิถุนายน

ลักษณะนิเวศวิทยา

สามารถพบได้ตามป่าละเมาะ ป่าไผ่แล้ง ป่าผลัดใบผสมและตามพื้นที่แนวเขาหินปูน ที่ระดับความสูง 50-1,000 เมตร ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง

การปลูกเลี้ยง

ต้นเป็นพุ่มแน่นจึงปลูกเป็นไม้กระถางหรือเป็นไม้คลุมดินได้ดี ช่วงออกดอกสวยงาม ส่งกลิ่นหอมแรง ทนแล้ง ทนต่อสภาวะไฟป่าได้ดี ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด ปักชำ และขุดแยกลำต้นที่อยู่ใต้ดิน

การใช้ประโยชน์

เป็นสมุนไพรดอกใช้บำรุงหัวใจ

เรียบเรียง : นางสาวพรเพ็ญ สุภาโชค
นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

